

Praha 5. 11. 2007

55

Činnost oboru diabetologie, péče o diabetiky v roce 2006

Activity of the branch of diabetology, care for diabetics in 2006

Souhrn

Tato Aktuální informace podává přehled o počtu diabetologických ordinací a jejich personálním zabezpečení, dále o počtech ošetření a počtech léčených pacientů. Počet registrovaných diabetiků každoročně vzrůstá, stejně jako počet diabetických komplikací. S diabetem se v roce 2006 léčilo 749 tisíc pacientů, o 10 tis. více než v předchozím roce. Z toho pouze pro 240 tisíc byla dostačujícím prostředkem léčby dieta.

Summary

This Topical information presents the numbers of diabetologist's consultation rooms, numbers of health personnel involved, numbers of examinations and numbers of treated patients. The number of treated diabetics steadily increases, along with the number of diabetic complications. The total number of patients treated for diabetes in 2006 was 749 thousand, of that 240 thousand were treated only with diet.

Diabetes mellitus neboli úplavice cukrová, čili cukrovka (dg. E10–E14) je závažné endokrinní onemocnění způsobující poruchu látkové přeměny. Je to onemocnění nevléčitelné, ale vhodnou životosprávou a medikací je možné dlouhodobě tlumit jeho projevy a následky. V roce 2006 se léčilo v ČR s tímto onemocněním 749 tis. osob (739 tis. v roce 2005), což bylo o 1,3 % více než v roce předchozím. Počet léčených diabetiků každým rokem mírně stoupá.

Nemocní cukrovkou by měli být v pravidelné péči zdravotníků. V roce 2006 bylo nemocným k dispozici 483 ambulantních diabetologických ordinací, působilo zde 318 lékařů a 369 zdravotnických pracovníků (v přepočtených počtech včetně smluvních pracovníků). Na 1 pracovní úvazek lékaře v diabetologických ordinacích připadalo v průměru 1 974 registrovaných diabetiků (1 972 v roce 2005). Proti předchozímu roku došlo k zanedbatelnému poklesu počtu ordinací, k nevýznamnému zvýšení počtu lékařů i zdravotnických pracovníků a k velmi mírnému nárůstu registrovaných diabetiků na lékaře.

Ošetření / vyšetření v diabetologických ordinacích

V roce 2006 poskytly diabetologické ordinace celkem 2 163 419 ošetření (2 150 656 v roce 2005), to představovalo v průměru tři ošetření (2,9) na jednoho pacienta a tato frekvence návštěv se od roku 2000 téměř nemění. Nejvíce kontrol ve specializovaných ordinacích absolvovali pacienti s cukrovkou v Hl. m. Praze a Moravskoslezském kraji (oba 3,3), nejméně v Jihočeském (2,3) a Libereckém kraji (2,4). Situace byla stejná jako v předchozím roce. Jeden lékař vyšetřil v průměru 6 810 mužů a žen, v některých krajích byl tento počet vyšší např. v Ústeckém kraji (8 381), v některých byl naopak nižší např.

v kraji Hl. m. Praha (5 160). Tento průměrný ukazatel je ovlivněn počtem lékařů pracujících v diabetologických ordinacích a počtem pacientů, kteří jsou sledováni podle místa ošetření nikoliv podle místa bydliště.

Léčení diabetici v diabetologických ordinacích a u PL pro dospělé

Většina diabetiků je v péči diabetologických ordinací, menší část potom u svého praktického lékaře, jedná se zejména o pacienty se sníženou mobilitou. V diabetologických ordinacích bylo registrováno 81,9 % diabetiků, v péči praktických lékařů bylo 18,1 nemocných. Výskyt cukrovky je dlouhodobě mírně vyšší u žen, ženy tvořily 55 % z celkového počtu léčených diabetiků. Tuto skutečnost pravděpodobně ovlivňuje fakt, že ženy se v průměru dožívají vyššího věku. Na začátku roku 2006 bylo evidováno 728 tis. mužů a žen s diabetem, z toho bylo 1 672 dětí a mladistvých (0–19 let). V nejnižších věkových kategoriích do 19 let mezi nemocnými z 54 % převažovali chlapi. Během roku bylo nově zjištěno onemocnění u téměř 30 tis. žen a 27 tis. mužů, z toho 199 jedinců bylo ve věku do 19 let. Nejvyšší počet nově zjištěných případů na 1 tis. obyvatel zaznamenal kraj Plzeňský (6,7) a Zlínský (6,6), nejméně kraj Liberecký (4,3 případy) a Středočeský (4,6). Republikový průměr činil 5,5 nově zjištěných případů na 1 tisíc obyvatel, stejně jako v předchozím roce. V průběhu roku zemřelo 23,5 tis. osob s diabetickým onemocněním, mírně převažovaly ženy, v 10 případech se jednalo o osoby ve věku do 19 let. Diabetes jako příčina úmrtí byl uveden ve 1 487 případech, jednalo se o osoby ve věku od 25 let.

Výskyt diabetu podle typu

Onemocnění se projevuje jako diabetes I. typu závislý na inzulínu nebo diabetes II. typu nezávislý na inzulínu. Sleduje se také výskyt sekundárního diabetu a poruchy glukóзовé tolerance. Nejzávažnější formou je diabetes I. typu, objevuje se v mladším věku a je při něm vyšší náchylnost k akutním komplikacím. Diabetes II. typu je nejrozšířenější, projevuje se hlavně u lidí středního věku a starších, většinou se sklonem k obezitě. Ke zmírnění příznaků při tomto diabetu stačí v mnoha případech jenom dieta. Počty léčených osob a jejich strukturu v procentech podle jednotlivých typů diabetu uvádí následující tabulka:

Onemocnění	Primární diabetes				Sekundární diabetes		Porucha glukóзовé tolerance
	I. typu		II. typu		počet	%	
	počet	%	počet	%			počet
Muži	24 932	7,2	315 083	91,1	5 962	1,7	22 852
Ženy	26 138	6,5	371 076	92,2	5 337	1,3	27 355
Celkem	51 070	6,8	686 159	91,7	11 299	1,5	50 187

Komplikace diabetu

Diabetes patří k onemocněním, která se většinou v počátečním stadiu nijak výrazně neprojevují. Diagnostikováno bývá často náhodně při vyšetření z jiného důvodu. Někdy je diagnóza stanovena až při vzniku komplikací, k nim patří akutní kóma, chronické poškození ledvin (neuropatie), poškození očí (retinopatie), ateroskleróza s nebezpečím gangrény dolních končetin, časté infekce, nervové poruchy (diabetická neuropatie) a další. Z vážných komplikací jsou statisticky sledovány počty případů nefropatie, retinopatie a počty komplikací označovaných jako diabetická noha. V roce 2006 se vyskytlo celkem 198 tis. případů jmenovaných komplikací diabetu (192 tis. v roce 2005), tj. u 26 % nemocných, čili více než každý čtvrtý diabetik měl v souvislosti s nemocí tyto rozsáhlejší zdravotní problémy.

Léčba diabetu

S cukrovkou je možné žít při zachování diety nebo při užívání antidiabetik. Jen dietou bylo v roce 2006 léčeno 32 % diabetiků. Jejich podíl každoročně mírně klesá a narůstá podíl pacientů léčených perorálními antidiabetiky (44,4 % v roce 2006) nebo inzulínem (16 %), případně kombinovanou léčbou (7 %).

V roce 2006 se léčilo s diabetem více osob, bylo poskytnuto více ošetření než v předchozím roce. Jako pozitivní se dá hodnotit skutečnost, že podle meziročního srovnání počtu nově zjištěných případů se nezvýšila dynamika rozšíření tohoto onemocnění.

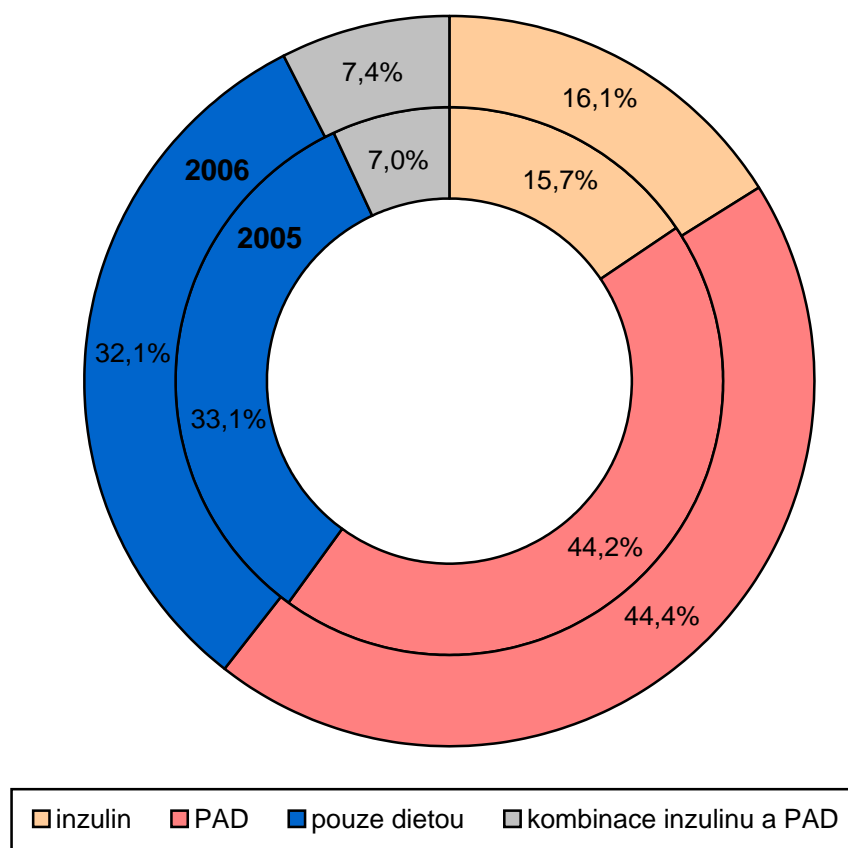
Vypracovala: Ing. Alena Ondračková

Pracovníci a počty zpravodajských jednotek		2002	2003	2004	2005	2006
Počet diabetologických ordinací		440	460	476	485	483
Lékaři	fyzické osoby	520	581	583	603	598
	úvazek + smluvní pracovníci	284,83	291,33	309,40	313,84	317,65
ZPBD	fyzické osoby	529	545	566	573	592
	úvazek + smluvní pracovníci	353,97	345,90	355,78	365,55	369,25

Počty ošetření - vyšetření a počty léčených pacientů		2002	2003	2004	2005	2006
Počet ošetření - vyšetření	celkem	1 944 560	1 996 484	2 092 856	2 150 656	2 163 419
	na 1000 obyvatel	191	196	205	210	211
	na 1 úvazek lékaře	6 827	6 853	6 764	6 853	6 811
	na 1 léčeného pacienta	3	3	3	3	3
Počet léč. pacientů na 1000 obyv.		65	67	70	72	73
Počet léč. pacientů na 1 úvazek lékaře		2 342	2 358	2 301	2 355	2 356
Počet léčených pacientů celkem k 31.12.		667 135	686 865	712 079	739 305	748 528
v tom	jen dietou	240 022	241 094	242 668	244 703	240 544
	PAD	287 415	297 456	310 659	326 584	332 387
	inzulínem	102 297	105 279	111 937	116 028	120 491
	inzulínem + PAD	37 401	43 036	46 815	51 990	55 106
Počet nově zjištěných onemocnění		51 644	56 683	54 303	56 545	56 309
Počet úmrtí za období		23 421	24 603	23 725	23 326	23 521

Komplikace diabetu		2002	2003	2004	2005	2006
Diabetická nefropatie		56 486	59 811	63 067	66 522	69 842
z toho	s renální insuficiencí	16 730	18 372	19 265	20 864	21 960
Diabetická retinopatie - celkem		78 494	81 085	84 077	85 294	86 527
z toho	proliferativní	16 977	17 206	18 644	19 055	20 339
	slepota	2 222	2 263	2 364	2 447	2 429
Diabetická noha - celkem		38 166	37 971	39 753	40 402	41 328
z toho	s amputací	6 743	7 029	7 444	7 859	7 834
Počet léčených osob s komplikací diabetu		173 146	178 867	186 897	192 218	197 697

Léčení diabetici v ČR v roce 2005 a 2006

Léčení diabetici a komplikace diabetu (index rok 2000 = 100%)

